

ZPRAVODAJ

GLADIRIS

ÚNOR 1997

Č. 100

ROČNÍK XXIX

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS GLADIRIS
specializovaná organizace pěstitelů mečků a kosatců
při OV ČZS v Novém Jičíně.

Řídí redakční rada ve složení:

Mimránek Petr, 763 01 Mysločovice 169,
Nejedlo Pavel, ing., 503 61 Lovčice 30,
Rohlíček František, Dělnická 1/A 360 05 Karlovy Vary
Sehnoutka Tomáš, RNDr., Protifašistických bojovníků 16
466 01 Jablonec nad Nisou
Urs Ladislav, 391 33 Jistebnice 106.

Tiskne SIAK, spol. s r.o. 764 21 Zlín.
Toto číslo vyšlo v únoru 1997
Neprošlo jazykovou úpravou.
Za věcnou správnost příspěvku ručí autor.

OBSAH:

STRANA:

Složení výboru	2
Členské příspěvky	2,3
Evidence členů	3
Slovo na úvod	3,4
Pohled do historie mečků	5-7
Anketa GLADIRIS.....	7
Introdukce 1997 - f. GLADIOLY - Ivan Šaran	8-9
Introdukce 1997 - LUKON GLADS - J. Koniček	9-10
Úplné výsledky Florencie 1995 (mezinárodní hodnocení kosatců ve Florencii).....	10
Sezona roku 1996.....	11-14
Ohlédnutí za 35 lety činnosti zahrádkářů v Rapotíně .	14-16
Speciální 26. výstava mečků v Nemyčevsi	16
Hodnocení nejlepších květů v Nemyčevsi 1996	17
Molekulární metody ve šlechtění květin.....	18-20
Pěstování gladiol. semínek - M. Labrum	20-21
Vzájemné ovlivňování rostlin prostřednictvím vylučo - vaných látek	22
TOP TEN (velkokvěté, 10 nejlepších introdukcí, ...	23-25
miniatury)	
Přenos viroz při řezu (stříhání) mečků	26
Přehled veletrhů a výstav v roce 1997.....	27
Účast na 40. ročníku Concorso dell'Iris ve Florencii..	28-30
Mezinárodní hodnocení kosatců ve Florencii 1996	31-32
Výroční členská schůze ZSO ČZS GLADIRIS v Otrokovicích..	32
Rozhovor se sourozenci Schreinerovými.....	33-35

Předseda-Václav BAJAR, Smetanova 21, 757 01 Valašské Meziříčí
 Mistopředseda-VLASTISLAV KÖNIG, Jasenická 565, 788 14 Rapotín
 Pokladník-JAN LUBOJÁČKÝ, ing. U rybníčku 366, 742 13 Studénka
 Jednatel-MIROSLAV NOVÁK, Vojanova 18, 779 00 Olomouc
 Hospodář-STANISLAV PALÁT, Dukelská 1060, 742 21 Kopřivnice
 Matrikář-ANTONÍN ŽUFAN, U pumpy 23, 317 05 Plzeň

Člen výboru-LUBOMÍR RÝPAR, Loučky 184, 742 36 Jakubčovice
 Člen výboru-IVAN ŠARAN, Olomoucká 38,796 00 Prostějov

Předseda redakční rady-PETR MIMRÁNEK, 763 01 Mysločovice 169

Revizní komise:

ŠTEFAN MERKA, ing. Hostašovice 125, 742 71 Hodslavice
 EMIL Dvořák, ul. 17. listopadu, 743 01 Bílovec
 JAROSLAV HRABOVSKÝ, Jubilejní 2, 741 01 Nový Jičín

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY

Členové, kteří platí jiné organizaci ČZS členskou známku, zaplatí u nás 60,- Kč.

Ostatní platí u nás 80,- Kč a obdrží od nás členskou známku.

Za registraci a členský průkaz se při vstupu do organizace platí 15,- Kč.

Členské příspěvky můžete platit několika způsoby:

- přímo u pokladníka v hotovosti, (přímo při členské schůzi),
- poštovní poukázkou A. Běžný účet máme u České spořitelny, okresní pobočka 741 11 Nový Jičín, údaj pro potřeby spoju 2192099 - 808/0800, konstantní symbol 379, číslo našeho účtu 4075750/0800,
- pokud máte peníze na účtě, pak převodem na výše uvedené číslo účtu,
- poštovní poukázkou C na jméno a adresu pokladníka Lubojáček Jan, ing. U rybníčku 366, 742 13 Studénka,
- u kterékoliv pobočky České spořitelny vyplníte bílý formulář "stvrzenka složeno hotově" a to tak, že do rubriky "dal" napíšete číslo našeho účtu: 4075750/0800 a do rubriky "název účtu" napíšete: Gladiris Nový Jičín 741 11, do rubriky "účel platby" nezapomeníte uvést čitelně svoji adresu, jinak bychom nevěděli, kdo to platil.

Na poukázku A nepišete žádné vzkazy.

Členské příspěvky je nutno uhradit podle usnesení OV ČZS Nový Jičín do konce dubna.

Přehled členských příspěvků:

na 1 rok

nový člen (dostane známku ČZS)	92 Kč
nový člen (známku ČZS platí v jiné ZO)	72 Kč
stálý člen (dostane známku ČZS)	80 Kč
stálý člen (známku ČZS platí v jiné ZO)	60 Kč

EVIDENCE ČLENŮ

Změny Vaší adresy, nové přihlášky apod. posílejte na adresu matrikáře: Žufan Antonín, U pumpy 23, 317 05 Plzeň.

*****

SLOVO NA ÚVOD :

AHOJ MEČÍKÁŘI !

Otevíráte jubilelní 100. číslo ZPRAVODAJE GLADIRIS. Je to již skutečně tradice hodná oslavy a přidáme-li 30 let činnosti organizace, která vznikla pro naplnění ušlechtilého cíle, "práce s květinami" , pak máme co oslavovat !

Nelze nezpomenout přátel nám blízkých, pana Hajdůčka, Sochora, Kecka, Klipce, Poppa, Minaříka a dalších, kteří s námi již nepojedou vystavovat a aranžovat. Při ohlédnutí nazpět můžeme zavzpomínat na řadu úspěšných akcí a na bezpočet nadšenců, kteří se této krásné zálibě věnovali a našli při práci s mečíky a kosatci své uspokojení.

Tedy tradice tady je, ale konstatujeme, že každoročně se organizace zmenšuje o několik členů. Největší úbytky členů byly v letech 1992-1995, kdy se ZSO zmenšila o jednu čtvrtinu. Nyní by se situace měla postupně stabilizovat. Asi nejméně populární bude zde mluvit o placení členských příspěvků. Stále jsou mezi námi členové s vlažnějším přístupem, kteří opomenou zaplatit příspěvek, a tak se stane, že obdrží jen jarní Zpravodaj, ale další již ne a tak ztratí kontakt s organizací. Pokud nejsou zaplacené příspěvky do termínu, automaticky neplatí vyřazujeme, je-li to zaslání upomínek je jednak drahé, a mnohdy i zbytečné.

Mnoho členů nevyužívá možnost placení čl. příspěvků na členské schůzi přímo u pokladníka, které je bez poštovního poplatku. Tento bude letos od dubna zase vyšší.

S potěšením můžeme oznámit, že již druhé číslo našeho ZPRAVODAJE je zpracováno na počítači VIKOMT 386. Články na počítači zpracovává pan Rohlíček. Takže máme dalšího obětavého člena, který dovede nějaký ten volný čas věnovat ve prospěch čtenářů GLADIRISU.

V posledních letech výrazně stoupla aktivita ZSO ČZS IRIS Hlučín. Tato specializovaná organizace propaguje pěstování kosatců a lilii. Přestože GLADIRIS má ve svém názvu rovněž IRIS, jeví se, že kosatčáři u nás umkli. Změnit název? Hlučínští připravují kosatcový konvent u Ing. Pavla Nejedla, kam jsou průběžně k tomuto účelu zasilány sazenice. Velmi úspěšné jsou jejich výstavy v programu SILESIA. Založili klub EIS, což je evropská

irisová společnost, pro níž byly vypracovány stanovy. Usilují též vést dílčí registr při světovém registru rhizomových kosatců. Abychom vyplnili vzduchoprázdno v informacích o kosatcích, přetiskujeme postupně několik zajímavých článků ze Zpravodaje IRIS Hlučín a též velmi zajímavé postřehy Ing. Mušky z Bratislavy, našeho člena, který je aktivním šlechtitelem rhizomových kosatců všech tříd.

Chtěli bychom též uveřejňovat stále více informací o denívkách. Tyto zajímavé trvalky čeká velmi úspěšná cesta do příštího století, protože šlechtění nových odrůd zde jde nepředstavitelným tempem kupředu. Nové denívky jsou neuvěřitelně krásné, jsou nenáročné na pěstování a netrpí nemocemi v takovém rozsahu jako mečíky, či iris.

Jistě každý z nás by chtěl a uvítal v našem Zpravodaji i obrázky, zvláště pak barevné. Dnes to není technický problém. Pokud bychom však chtěli barevnou titulní stránku, naše čl. příspěvky by tak stačily na jeden Zpravodaj ročně. Pokud bychom chtěli barevnosti více (při malém nákladu našeho Zpravodaje), bylo nutno zvýšit členský příspěvek několikanásobně. Současný nárůst nákladů redukuje snížením počtu Zpravodajů, takže v letošním roce proto předpokládáme vydání tři čísel. Máme ale za to, že kvalitu Zpravodaje by mohly na lepší úroveň pozdvihnout perokresby, pokud někdo z Vás má malířské nadání a mohl by do redakce zaslat perokresby mečíků, kosatců, lilii, denivek, či jiných cibulovin, ať se ozve redakci. Rovněž možnost inzerce je využívána velice málo. Chceme připomenout, že organizace má velice péknou kroniku. Prosíme některého člena, který by měl zájem pokračovat v práci při psaní kroniky, aby se přihlásil na členské schůzi u kteréhokoliv člena výboru o informace.

Opomijeme velmi důležitou věc, a to je práce s mládeží. Chceme-li si vychovat následníky, je potřebné pořádat přednášky o pěstování mečíků na školách, věnovat brut a hlízy mečíků, či sazenice kosatců mladým nadšencům a také informovanosti navodit dobrý vztah a lásku ke květinám již od mládí. Je pravda, že dnes mladi dávají přednost alkoholu, kouření, hraní na automatech, či posedávají v restauracích, nebo hledají únik z prázdnoty v nových nebezpečných sektách. Zapomínáme, že jsme stále spjati s přírodou, a že květiny jsou pak jedny z nejkrásnějších darů přírody.

Již nyní můžeme mluvit o hlavní výstavě, které se naše organizace zúčastní ve spolupráci s ústředím ČZS. Naši členové budou mít možnost předvést mečíky poprvé na výstavě "KVĚTY" v Lysé nad Labem, a to ve dnech 21. až 24. srpna 1997 v ideálním čase pro mečíky. K této výstavě proběhlo již předběžné jednání mezi ústředím ČZS a Lukon Glads.

Jako každoročně se i letos uskuteční 8. března členská schůze v Otrokovicích. Máme již potvrzenou objednávku ze Stavebního učiliště, jsou objednány obědy (předběžně 30) a bude otevřen bufet. Večer před schůzí se budou promítat diapozitivy a též video. Všechny členy co nejsrdečněji zveme.

Jménem předsedy organizace a celého výboru ZSO ČZS GLADIRIS Vám všem přejeme hodně zdraví v roce 1997, hodně osobních úspěchů, pohody v rodinách a především hodně radosti z krásy květů mečíků a kosatců.

za redakci

P. Mímránek a F. Rohlíček

POHLED DO HISTORIE MEČÍKU

Další historický pramen přináší informace o mečíkách tentokrát z publikace **DĚJINY KVĚTIN**, kterou zpracoval **Oscar Smrž**. V knižnici "ZÁHRADY DOMÁCI A ŠKOLNÍ" vydal **Josef Vaněk** v Chrudimi 1924.

MEČÍK (Gladiolus)

"Štíhlý stvol, jak meče listy..."

(Jan Rokyta)

Věrnými průvodci květnic jsou dnes mečíky, jež velikostí, bohatostí hroznů a barevností jsou z nejkrásnějších ozdob. Jsou oblíbeny však také jako květina nejvděčnější a možno o ní říci, že málo která zahradní květina vyžaduje péče tak nepatrné, jako mečík.

Rostlina zachovává se hlízkami, jež mají velkou podobnost cibule. Ty se na jaře sázejí a záhy pučí z nich tuhé, čarkovité kopinaté listy a posléze na štíhlé, pevné lodyže květenství, jež sestaveno jest v jednostranný konečný klas. Před příchodem mrazů uklidí se hlízy podobně jako brambory do sklepa a v tom, kromě kypření, pletí a zalévání, obsažena je celá kultura mečíku.

Dnešní naše nádherné a mnohobarevné mečíky však nikde v přírodě samy nenarostly. Jsou výsledkem umělého sprašování a zahradníci získali jich teprve po usilovné, mnohá desetiletí trvající práci. Kmen, z něhož zahradní tito míšenci vzešli, je květů méně okázalých a také mnohem menších.

Zahradní míšenci vděčí za původ několika druhům planě rostoucím. Planě rostoucích mečíků jest známo na 150 druhů, jejichž střediskem je hlavně jižní Afrika. Z osmi as druhů, jež také rostou ve Středomoří, zasahují dva až k nám do Čech. Jsou to mečík bahenní (Gladiolus paluster) a střečovitý (Gladiolus imbricatus). Vedle těchto dvou malokvětých druhů pěstován býval v selských zahradách jihoevropský mečík obecný (G. communis) květů jasně červených. Žádný z evropských mečíků se však nemůže měřiti s mečíky kapskými a tyto opět se zahradními tvary, jejichž kombinace barev je nekonečná.

Starým Řekům byl mečík dobře znám. Byl považován za květinu, na niž je vepsán řecký výkřik žalu Ai, o niž báje dí, že vznikla z krve Hyakintovy. Ježto písmena ta jsou z části též začáteční jména Ajantova, bájeno, že rostlina vznikla z jeho krve. Řekové jmenovali náš mečík xiphion. Pod tímto jménem popisuje Dioskoridos jednu rostlinu, a to přesně, že v ní hned poznáme mečík. Columella popisuje naši květinu pod jménem hyacinthus ferrugineus, t.j. mečík zrzavý. Staří Řekové připisovali mečíku celou řadu léčivých vlastností, ač nečiní o něm v středověkých knihách spisovatelů nikde zmínka. Nalézáme sice rostlinu Gladiolus již v Capitulariích, uvádějí ji pod

jménem staré glosáře, fysika sv. Hildegardy aj., ale z popisu vždy vychází najevo, že jméno to přikládáno je příbuzenské rostlině mečíku - kosatci. Záměna nepochybně má původ v tom, že listy obou rostlin jsou si nemálo podobné. Podobně zaměňován je mečík s jinou rostlinou, česnekem hadím (*Allium victorialis*), a to pro podobnost cibule. Na hlize mečíku jako cibuli česneku tohoto je obal z tenkých vláken, hustých souběžných, zbytky to po vyhynulých šupinatých listech. Ježto obal vypadá jako pancéř, čili Presl (*Všeobecný rostlinopis*) praví "jakoby mužíček oděný", přičítali jí veliké moci, účinky, obzvláště, že ochraňuje před všelijakým porušením a poraněním, že v boji přináší vítězství. Odtud má jméno "devatero odění", německy "Siegwurz", francouzsky "Victoriale" (*Botanické jméno Allium victorialis není dle latinského victoria = vítězství, jak by se dle pověsti o rostlině souditi mohlo, nýbrž dle stanoviště Mt. St. Victoire ve Francii, kdež původně rostla.*). Aby obě stejnojmenné rostliny byly rozeznávány, říkali hadimu česneku *Victorialis mas.*, t. j. mužský a hlize mečíkové, jež byla menší a tudíž účinku slabšího, *Victorialis femina*, t. j. ženský. České jméno mečík ukazuje na tvar listu a je překladem latinského *Gladiolus*. *Gladiolus* znamená meč, *Gladiolus* je tedy malý mečík. Týž význam má německé "Schwertel" a týž původ francouzské "Glaieul" (z *Gladius*). Anglické "Flag" = vlajka je rovněž použito pro podobnost listů s vlajcím praporem.

Do zahrad našich počínají se stěhovati kapské mečíky v šestnáctém století. Tehdy zván je již mečík pravým botanickým jménem *Gladiolus*. Prvním kapským mečíkem honosila se prý zahrada pařížská, a to roku 1636. Rozmanité druhy přicházely však velmi zvolna, neboť ještě roku 1668 má botanická zahrada v Lejdě stále jen jediný druh. Teprve koncem osmnáctého a počátkem devatenáctého století počet druhů rozhojněn. Od zavedení krásné šarlatového *Gladiolus cardinalis* z Mysu Dobré Naděje, roku 1789, datuje se hybridisace mečíků. Do polovice devatenáctého století známo je již množství tvarů, a to od nejruznějších druhů. Jedním z prvních bastardů je *G. Colvillei*, jenž vznikl roku 1824 v Anglii a tvary jeho pro ranou květenou, doposud jsou pěstovány pro řez kvítí. Seznamy belgických zahradnických závodů, a to van Houtteova a Verschaffeltova z poloviny minulého století, uvádějí osmnáct druhů *G. cardinalis*, sedmdesát druhů *G. ramosus* a čtené druhy *G. floribundus*, *tristis* a *j.*

Největší počet tvarů, a to nejkrásnějších, chová však plemeno mečíků gentských. První tvar, bledech červeného květu, nabyl belgický zahradník Beddinghaus, skříživ pospolu druhy *psittacinus* a *cardinalis*. Pod jménem mečíků gentských (*G. gandavensais*) uvedl potom Van Houtte do trhu celé řady překrásných míšenců. Mezi pěstiteli gentských mečíků vynikl zejména zahradník Souchet ve Fontainebleau a Berger ve Vervieres. Souchet zván byl kolegy "Pere Glaieul" - otec mečík, ježto pěstování mečíků bylo jeho specialitou. Již v roce 1856 nabízel závod Eug. Verdier Fils a jiné v Paříži na devadesát tvarů gentského mečíku; obyčejné variety stály 75 centů, novinky a lepší tvary 1-6 franku kus. Gentské mečíky rozšířily se jako krásná květina zahradní a tržní po celém světě a po celých padesát let považovány byly za vrchol všeho, čeho lze u květiny té dosáhnouti. Leč tu zasáhl osvědčený pěstitel Viktor Lemoine v Nancy a použiv ke křížení

tuhého druhu *purpurea auratus*, vypěstoval nové otužilé plemeno. První dva bastardy pojmenoval LEMOINEI a MARIE LEMOINE a roku 1878 dal je na trh a vzbudil jimi velký zájem zahradnického světa.

Až dosud byly však květy všech těchto tvarů poměrně malé. U mečíků gentských rázovitým byl bujný růst a jednostranný klas květů málo otevřených, mečíky Lemoineovy jak nové plemeno po pěstiteli jméno neslo, měly horní plátky květové překloněné a vyznačovaly se bohatě skvrnitým jicnem. Zveličeni květů mečíkových nastalo, když dovezen byl z jižní Afriky robustní *G. Saundersii*, jež sběratel rostlin W. Saunderson nalezl 1867. Pět let na to dostal druh ten známý importér cibulovitých rostlin a majitel soukromé botanické zahrady (hortus Aureliae aquensis) v Baden-Badenu, Max Leichtlin, křížil je s mečíky gentskými a roku 1882 získal množství překrásných míšenců. Tisíc kusů cibuli prodal závodu Grodefroy-Lebeof v Argentineuilu, odtud putovaly do Ameriky, aby za nějaký čas pod jménem *Gladiolus Childsii* putovaly zpět a uvedly neobyčejnou krásou u vytržení celý zahradnický svět jako "americké mečíky". Také Lemoinei užil mečík Saundersonův na křížení, ale se svými mečíky, a r. 1889 získal novou rasu hybrid, neobyčejně velikých, téměř souměrných a široce otevřených květů, skvostné barevnosti. Nové tyto mečíky nazval Lemoine nancyskými (*G. nanceianus*). Leč neúnavný Lemione chystal pro zahradnický svět a nescíslné zahrado milý ještě jedno velké překvapení s mečíky. Již v osmdesátých letech minulého století kolovala v zahradnických kruzích pověst, že Lemoine má na své zahradě mečík nedosažitelné až dosud barvy - modré. Potvrzení přinesla světová výstava v Paříži roku 1900, kde skutečně Lemoine předvedl celou řadu mečíků fialkové modrých a fialových a uskutečnil sen mnoha dřívějších pěstitelů. Z novějších pěstitelů mečíků vyniká zejména Pfitzer ve Stuttgartě; překrásné jsou zvláště jeho ohnivě červené obrovské hybridy, dále mečíky čisté bílé a čisté žluté.

Dnes je tato nepostradatelná květina trhu, - milá zvláště vazáčům kytic pro trvanlivý květ, - zastoupena ve všech barvách od neposkvrněné bělosti až do černého nachu, ve všemožných odstínech a všemožných kresbách.

*****

ANKETA GLADIRIS:

V příloze tohoto Zpravodaje najdete vložený anketní lístek pro hodnocení nejlepších mečíků. Není to zase tak dávno co jsme měli solidní systém hodnocení mečíků (Cena kvality, Standardní ocenění, Zlatá a Stříbrná medaile a cena Václava Sochora GLADIRIS). Bohužel přišlo období, kdy anketa zanikla. Tento anketní lístek je snahou navázat na tradici hodnocení nejlepších mečíků a postupně obnovit to dobré co jsme již měli v hodnocení českého a světového sortimentu. Hodnocení nepochybně uvitá většina z Vás, protože získáte přehled o nejlepších odrůdách českého i zahraničního původu.

Výsledky hodnocení bude zpracovávat př. Ota Ježek ze Sokolova. Žádáme Vás všechny o co největší zapojení a pomoc tím, že vyplníte anketní listky a předáte je ke zpracování př. O. Ježkovi. U odrůd uvádějte číselný kód N A G C. Věříme, že v příštím čísle našeho Zpravodaje Vás budeme moci seznámit s dosaženými výsledky hodnocení nejlepších mečíků.

r e d a k c e

INTRODUKCE 1997 :
-----

f. GLADIOLY - Ivan ŠARAN, Olomoucká 38, 796 01 PROSTĚJOV

462 ALEXIS, Šaran, (CLIMAX x ZENITH), M

Zářivá barva odstínu malin, dvouřadý, vysoký klas, 21 - 22 p. (8/6/8), R 2, W 2, dostatek lehce klíčivého brutu. Původní značení : 163/91

400 FIGARO, Šaran, (ICE CAP x CELEBRITY), M

bilá barva květů, růžové tyčinky. Klas je dlouhý (80 cm), dvouřadový s 22 - 23 p. (10/6/7), R 4, W 4. Neobvyklá je výška rostlin. Z velkých hlíz dosahuje spolu s klasem až 170 cm výšky. Veliký, dobře klíčivý brut.

433 GLADIRIS, Šaran, (Unkown), M

Něžná kombinace krémové žluté, jemné oranžové a růžové barvy. Po okraji je květ lemován sytou růžovou linkou. Květy jsou uspořádány v dokonalém dvouřadu na klasu s 26 puky (10/6/10), R 3, W 3. Brut je průměrně veliký, dobře klíčivý, v dostatečném množství. Původní označení : 22/93.

366 ISABELLA, Šaran, (CLIMAX x ZENITH), EM

Žádaná tmavá pastelově růžová barva. Klas je dlouhý (80 cm), pěkně složený s 26 puky (9/8/9), R 2, W 2. Ranná, zdravá a množivá odrůda. Původní označení : 86/91.

436 KIRI, Šaran (JUNGLE FLOWER x BILÁ NEZNÁMÁ), M

Svitivý odstín oranžové červené připomínající barvu zralých broskví. Klas je výrazně dvouřadový, 70 cm, s 24 puky (10/7/7), R 2, W 3. Zdravá, množivá odrůda se sytými zelenými listy. Původní označení : 54/91.

434 LUCY, Šaran (VICKI LIN x SUPREME LACE), EM

Krásná, ojediněle čistá lososová barva. Dvouřadý 60 cm klas s 21 puky (9/6/6), R 2, W 3. Vitální množivá odrůda. Původní označení : 6/93.

454 REQUIEM, Šaran, (BAMBINO x ANTARES), M

Červená barva, která upoutá svojí čistotou. Vzorný dvouřadový klas má 24 - 26 puků (10/8/8), R 2, W 3. Nádherný tvar jednotlivých květů. Zdravá odrůda, dostatek brutu. Původní označení : 152/91.

311 TARA, Šaran, (AMY BETH x SNĚHOVÁ VLOČKA), LM

Krémová barva s jemným žlutě zeleným nádechem a skoro neznatelnými fialovými tečkami v hrdle. Elegantně zvlněné květy jsou seřazeny na 80 cm klasu s až 28 puky (12/7/9), R 3, W 2. Vytváří výstavní klasy přímo na záhoně. Původní označení : 57/90.

LUKON GLADS, Jaroslav KONÍČEK
Rašínova 860; 289 12 Saďská
-----

465 AGNES, Koniček 1997, (POCHODĚN x MISS MINNESOTA), M

Svitivá cyklaménově růžová s třpytivým leskem a krémové bílým očkem. Květy jsou silně voskovité substance a hluboce zvlněné. Květy jsou pevně uchyceny na pravidelném dvouřadém klasu o délce 65 cm. Udrží současně nakvetlých 7-8 květů, pět dalších v barvě, z celkových dvaceti poupat. Silně působivá dekorační odrůda vitálního růstu, množí středně dobře, R 3, W 4, semenáč číslo 25 / 5 - 2 - 89

400 ANTALYA, Koniček 1997, (WHITE ICE x BOMBAJ), M

Zářivé čistě bílá s fialovými tyčinkami. Květy mají kulatý tvar, okvětní plátky jsou prohnuté dozadu. Klasy jsou rovné, pevné, vyrovnané velikosti, mají 22 až 23 poupat v pravidelném dvouřadém uspořádání. Otevírá 8 až 10 pěkně zřasených květů, silně voskovitých. Rostliny rostou zdravě, dobře se množí, R 3, W 4. Semenáč číslo 14 / 1 - 4 - 89

441 KAMILA, Koniček 1997, (BIELE BAMBINO x WHITE ICE), LM

Bílá až světle pinková se sytější napouštěním k okrajům delikátně zřasených a krásně tvarovaných květů. Hrdlo přechází plynule do bílé. Po svých rodičích zdědila tato odrůda rovné dvouřadé klasy s perfektním uchycením květů. Klas dosahuje 70 cm, udrží nákvět 10 květů z celkových 24 poupat. Zdravotní stav a množivost jsou velmi dobré, R 4 W 3. Semenáč číslo 26 / 6 - 11 - 89.

477 PICABO, Koniček 1997, (KARDINÁL x BIELE BAMBINO), LM

Třpytivá, tyrkysová lila je barva květů, která odpovídá i názvu v překladu " Třpytící se voda " v řeči Indiánů. Spodní okvětní

listky mají tmavší odstín, kde je ještě uprostřed bílá ryska. Klasy jsou vysoké, mají dvouřadě uspořádané květy, které jsou pevně uchyceny. Květy jsou silně provlněné, silně voskovité. Otevírá 8 až 10 květů z 22 až 24 poupat, R 4, W 5. Semenač číslo 33 / 5 - 15 - 89.

301 POLÁRNÍ DEN, Koniček 1997, (MURIEL x INCOMPARABLE), M
Nádherná bílá se smetanovými spodními petály, květy jsou čtvercovitého tvaru, konce okvětních plátků jsou protažené do špiček. Klasy mají perfektní dvouřadě uspořádání, květy jsou silně zřasené se silnou voskovou substancí. Vynikající výstavní odrůda s výbornými parametry, otevírá 9 až 11 květů s 24 až 26 poupaty. Velmi zdravá a množivá novinka, R 5, W 4. Semenač číslo 31 / 4 - 3 - 89.

437 SCARLET, Koniček 1997, (GAY FESTIVAL x MOURENÍN) x JUNGLE FLOWER, M
Výrazná tmavě lososová, na spodních okvětních listcích jemně světlé žilkování a karminové rysky. Klasy jsou přísně dvouřadě na dlouhém stonku. Mají 22 až 24 poupat, spodní květy jsou na úrovni listů. Výborné vlastnosti pro řez. Otevírá 8 až 10 květů hrubě zvlněných velmi voskovité substance, R 3, W 5. Semenač číslo 31 / 1 - 7 - 89.

*****

Úplné výsledky Florencie 1995 (mezinárodní hodnocení kosatců):

RNDr. Milan Blažek (převzato ze Zpravodaje IRIS č. 37)

1. IKAR	(A. Volfovitch-Moler, Uzbekistán - Premio Firenze)
2. CLASSIC LOOK	(Schreiner)
3. GOLDKIST	(P. Black)
4. CARMEN	((Volani, Itálie)
5. HELLO DARKNESS	(Schreiner)
6. SIERRA GRANDE	(Schreiner)
7. JOYOUS MORN	(Schreiner)
8. MOONLIGHT BECOMES YOU	(Donnell, Austrálie)
9. WITCH'S CAPE	(Hedgecock)
10. MANI PULITE	(Bianco, Itálie)

Speciální ceny :

nejlepší červený	: Tannhäuser (Vvolani)
nejlepší tm. modrý	: YAQUINA BLUE (Schreiner)
komerčně nejlepší	: HELLO DARKNESS
nejlepší větvení	: MANI PULITE (Bianco)
nejlepší ranný	: MOONLIGHT BECOME YOU (Donnell)
nejoriginálnější barva	: GOLDKIST (Black)
nejlepší scented	: BRIELLE (Carr)
nejlepší pozdní v r.94	: Simphonija (Volfovich)
nejlepší pozdní v r.95	: NIGHT'N BREEZY (Black)
nejlepší BB	: CAN DO (Ensminger)

Sezona roku 1996 :

Ivan Š a r a n

Mečíkový rok 1996 je za námi, a tak je čas bilančovat. Pohledů na sezonu, která skončila, je hodně, stejně jako názorů, případně otázek. Pokusím se shrnout to nejzajímavější, co se v průběhu sezony v podmínkách mojí mečíkové firmy událo.

Výsadbu v Prostějově začínám obvykle kolem 15. března, někdy o týden dříve a případně i později - podle vývoje počasí. Letos (1996) jsem vzhledem k dlouhé zimě vysadil první hlízy a brut až 16. dubna, a to ještě půdní podmínky nebyly ideální. Přiznám se, že jsem již byl nervozní a obavy se mi honily hlavou z průběhu vegetace. Bude dostatek času k nárůstu brutu, vyzrání nových hlíz, tvorbě klasů pro prodej, výstavy a podobně? Myslí si, že obdobně uvažovali i mnozí moji kolegové a mečíkovi nadšenci. Jako vždy však příroda ukázala jak je moudrá. Všem dokázala, že čas který ubrala jaru, přidala podzimu, a my jsme mohli pracovat na poli vlastně až do půli listopadu.

I když ne všichni budou se mnou souhlasit, já mohu léto a podzim 1996 hodnotit pro mečíky jako nejlepší za posledních 10 let! Rostliny byly krásně zelené, klasy dlouhé a vysoké, hlízy ve skladu jsou dostatečně velké a zdravé, brutu je dost - co více jsem si mohl přát? Za vše mohu děkovat chladnějšímu létu, dostatku pravidelného deště a samozřejmě i chemické ochraně porostu ve správný čas.

Vrcholem sezony byla, a nejsem pro mne, výstava mečíků v Novém Jičíně. Její zhodnocení již proběhlo, ale přiznám se, že krásné prostředí Beskydského divadla, aranžmá paní Luňáčkové a nadšení organizátorů výstavy, to vše ve mně zanechalo velký dojem a trvalou vzpomínku. Pro naši organizaci GLADIRIS to byl určitě ten nejlepší dárek k jejímu 30. výročí trvání!

K sortimentu, který jsem pěstoval a testoval v roce

1996 :

Bílé (třída 200-500) :

Ty nejlepší u mne byly: CARVED IVORY, ICE CAP, WHITE ICE, FLORENCE C., OF SINGULAR BEAUTY. Jsou to všechno špičkové výstavní U.S. kultivary. Pro část naší odborné mečíkářské veřejnosti však postrádají více zvlnění i vosku (až na CARVED IVORY). Již podruhé mne potěšil můj bílý semenač č. 24/93. Po loňském 1. místě v Nemýčevsi, kde jej vystavoval J. Koniček, se letos umístil i v kolekci, kterou vystavoval př. A. Žufan. Je z křížení ICE CAP x CELEBRITY, silně zvlněný a voskový, zdravý a tvoří extrémně vysoký porost. Uvádím ho pod jménem FIGARO - pro jeho vlastnosti jej mohu doporučit k pěstování.

Zelené (třída 02-07) :

Žel, jediný kultivar, který u mne přesahoval průměr, byl MÁJOVÝ KVĚT (od J. Kovařika). Velice moc jsem se těšil na zelené, které v minulých letech uvedla firma LUKON GLADS, a to: MOUNTAIN MEADOW, GREEN SPIRIT, letos se jim však u mě nějak nedařilo, i když jsem vysel dostatek velikého brutu. Kultivary: JARNÍ LOUKA, GREENLAND a podobně, jsou již okoukané a je skutečně potřeba je obměnit.

Žluté (třída 12-17) :

Tato barevná skupina mně potěšila asi nejvíce. Jeden z nejranějších mečíků STARÁ KRAJKA př. Machaly byl pro mne letos skutečně překvapením. Čistá krémově žlutá barva, silné zvlnění a hlavně, z velkých hlíz až 90 cm klas - byl pro začátek sezony malý zárak. Ten další přišel v průběhu sezony v podobě nového kultivaru TOPAZ, rovněž od pana Machaly. Tato odrůdáž schází jediné, a to 2 až 3 puky k výstavní dokonalosti, jinak má všechno. Zlatěžlutou, sytou barvu, dvouřadý klas s 21 - 22 puky, dokonalý tvar květů, kvalitní zvlnění i vosk. Doporučuji k pěstování. Stejně krásný byl i cv. MORAVSKÁ KRAJKA - př. J. Kovařika. Klas z velké hlízy měl u mne 24 puků, dokonalý výstavní tvar a neskutečný nákvět. 20 puků se postupně otevřelo a udrželo bez známek vadnutí jediného květu. Ten večer jsem se na klas díval místo televize, byl to hluboký zážitek. S nadějí čekám i na namnožení cv. SULEJMAN od přítele Melicha. Klas měl po dvě sezony krásný, žel je pozdní i v podmínkách Prostějova.

Oranžové (třída 20-27) :

Myslím, že mohu klidně napsat, v této třídě vládnu kultivary Jardy Kovařika. Odrůdu SYRÁKOV čeká po namnožení skvělá budoucnost. Dlouhý, dvouřadý klas, čistá barva - to jsou důvody proč uspěl i v USA (jako málokterý), a to jako výstavní. Toto se ještě žádnému našemu mečíku doposud nepodařilo. Přeji mu to, ale Jarda se bude muset více snažit o kontakty s vystavovateli v USA. Další krásné věci J. Kovařika jsou: ANGELIKA a FANTASY BARBIE. Nemožu nezpomenout cv. IGORS'S ORANGE FAVORITE od ing. Adamoviče, má 30 puků, ale rozházený klas a nečistou barvu květů. Dále odrůdu JANTARNAJA BALTIKA, a rovněž tajného favorita této třídy pro budoucnost: sem. 8-66-2/427 od př. Machaly (neschází mu vůbec nic).

Lososové (třída 30-37) :

Konečně se mi podařilo aklimatizovat na podmínky Prostějova odrůdu PARADE, což je bez diskuse nejúspěšnější výstavní mečík vůbec. Byl introdukovan panem Larusem již v roce 1970! Stále vítězí na mnoha výstavách v USA. Musím připomenout rodičovské vlastnosti tohoto mečíku. Jen málo špičkových výstavních odrůd v USA nemá ve svém rodokmenu právě PARADE. V Novém Jičíně dostal cv. PARADE 90 bodů! Věřím, že to nebylo jeho poslední slovo. Překvapením (příjemným) pro mě byla novinka od LUKON GLADS - mečík YONAN MARU. Je to barevný skvost a neměl by scházet na žádné zahradě. Je škoda, že délka klasu (20-21) puků ho vyřazuje ze třídy výstavních favoritů. Do úzké špičky této třídy patří beze sporu i CLARENCE'S CHOICE. Tento vítěz z nejlepších introdukcí posledních pěti let v USA je dítětem: PARADE x PATTY GAY, a dělá svým rodičům jenom radost, protože si jako dědictví přineslo jenom ty nejlepší znaky obou. U nás byl tento kultivar vystaven, mimo jiné, v expozici LUKON GLADS v Olomouci 1995, a byl skutečně krásný.

Světle růžové ("pink" třída 40-47) :

Je zajímavé, že tato třída favoritů v USA je u nás stále v pozadí a ani zákazníci nenakupují hlízy tak jako u jiných bar. skupin. A to stačí vyslovit jména jenom některých odrůd, aby nám bylo jasné, že jim na výstavních stolech mohou konkurovat pouze některé nejlepší bílé mečíky. Odrůdy: MARGARET LYALL, GRAND FINALE, PINK LADY, DEJA'VU, CHARMER, ANNA LEORAH, SAILOR'S DELIGHT, či DICK'S

DELIGHT, DORIS DARLING, LADY LUCILLE, NORMA J. - z těch novějších by měly být pěstovány už jenom proto, abychom viděli jaké mají být výstavní mečíky. Pro šlechtitele je jejich pěstování skoro povinností. U mně byly letos nejlepší: ANNA LEORAH, SAILOR'S DELIGHT, DICK'S DELIGHT a PINK LADY. Nevím, zda do této skupiny mohu také zařadit i svůj semenáč č. 22/93, ale jeho výstavní parametry byly slušné: GRAND CHAMPION na výstavě v Novém Jičíně (expozice L. Rýpara) a další první dvě ceny na menších regionálních výstavách. Semenač uvádím pro sezону 97. Dostal jméno GLADIRIS (433, M), a má parametry výstavních odrůd z USA: přísný dvouřad, 26-27 puků, dobré zvlnění i vosk, je zdravý, dobře roste a má dostatek bruto i v našich podmínkách. Z již skoro klasických zástupců našich mečíků v této třídě považují za nejlepší odrůdu PŘÍTEL NYKL od př. Rýpara.

Červené (třída 50-58) :

I když jsou červené stále žádané, jejich výběr není nejlepší. Z nových by se konečně mohl prosadit cv. FIREBALL II (za zmínku stojí připomenout rodiče: PARADE x MATCHMAKER). Je krásný, veliký i zdravý. Já osobně ještě pěstuji PEERLESS, protože novější odrůdy z USA (RED ALERT, LADY IN RED, TROPIC SUN) u mne nedosahovaly parametrů této starší odrůdy pana Robertse. Potěšil mně i můj cv. DRAMATIK, který dobře roste u všech množitelů, a byl také pěkný i v některých expozicích v Novém Jičíně. Možná bude neskromně, když vzpomenu ještě jednu svoji introdukci pro rok 1997, REQUIEM (454, M; sem. 152/91), z rodičů: BAMBINO x ANTARES. Výstavní parametry klasu: 24-26 puků, čistá červená barva, krásný tvar květů - *moje nejlepší letošní novinka*. Z tmavých červených je stále špička ČERNÝ KÁMEN, kvalitní je i novinka od LUKON GLADS - ČERNÝ TANEČNÍK. Klas této odrůdy měl u mne 26 puků, tvar i nákvět ideální pro výstavní účely. Žel kvetl velmi raně. Tradičně dobrou úroveň si udržují i ČERVENÝ KRÁL a ČERNÝ DRAHOKAM. SHAWNA již patří mezi stálce, a to nejenom v miniaturách.

Růžové ("rose", třída 60-68) :

Zde musím začít s BAMBINEM. Tolikrát odepisovaná odrůda opět zářila. Vůbec poprvé jsem našel klasy i s 23-24 puky, což dokazuje, že pokud je BAMBINO zdravé, může se prosadit i na výstavách. Jenom pro zajímavost uvedu, že r. 1995 dostalo BAMBINO v pravidelném USA Symposiu vůbec nejvíce bodů ze všech uvedených odrůd ve skupině dekoráčnických mečíků. Pěkné tržní odrůdy jsou HIGHSTYLE, HOT STUFF, BLÁZNIVÁ LÁSKA, LILAC MOUNTAIN a moji zamilovaní: CANDYMAN a VIOLA! Z tmavě růžových letos bodoval APOLON (i na výstavě v Novém Jičíně), a výborná byla i miniatura BLACK LASH.

Levandulové (třída 70-78) :

Letos byla u mně nejkrásnější z této barevné řady PURPLE ROSE od ing. Adamoviče. Má nevšední barvu, dostatečnou délku klasu, silné zvlnění i vosk. Výborný byl i PLZEŇSKÝ ŠAMPION, kvalitní tržní byl VALČÍK, PURPurový SAMET i KLENOV. Já osobně každoročně obdivuji odrůdu MARSJANKA (571, M). Tento ruský mečík je tak barevně zvláštní, že musí přitahovat každého. HRADEC KRÁLOVÉ i KYTICE jsou již asi za svým zenitem. U KYTICE by se ještě měl využít její genetický potenciál. Semenač z ní (například u LUKON GLADS) jsou krásné, čistých barev a dostatečné délky. Zdá se mi, že KYTICE by u nás mohla hrát roli jako PARADE v USA. Chce to zkusit, její rodiče jsou (Stephanie x Christine) x Jerome Pink.

Fialové (třída 80-87) :

Když jsem porovnával dvě nové odrůdy od Petra Lelka (MODERNA a DESTERA) s dvěma novými z USA OKOBOJI BELLE a MIDNIGHT MOON), byly slovenské kultivary jednoznačně lepší. Pěkná byla letos i JIZERA a staré ULTRAVIOLET. Spolehlivější jako MODRÉ ESO je MODRÝ PROGRAM, a to v tvorbě klasů, hlíz i brutu.

Třída 90-98 :

Z této barevné skupiny pěstují pouze odrůdy BOMBAJ, VIVA a BRONZOVÁ KRAJKA. Přiznám se, že je mám jako doplněk pro zákazníky, kteří kupují hlízy. Moc jsem se těšil letos na cv. ORION od L. Rýpara, který jsem považoval za vůbec nejlepší hnědý, jaký byl kdy uveden. Žel viroza u všech hlízek, které jsem testoval, mně donutila ORION zlikvidovat.

Závěrem hodnocení sezony 1996 musím ještě zdůraznit několik faktorů :

1. Můj sortiment je omezen možnostmi půdními i skladovými.
2. Odrůdy, případně semenáče jakkoliv krásné a drahé vyřazují z pěstování a testování pokud nespňují podmínky pro velkopěstování již po 2 letech.
3. Ve výběru odrůd a semenáčů, které budu pěstovat a testovat, dávám vždy přednost odrůdám s čistou barvou, případně čisté kombinaci barev. Proto je možné, že v mém hodnocení postrádáte odrůdy vícebarevné, okaté atd. Prostě je nemám.
4. Podmínky v Prostějově jsou specifické, a Vaše zkušenosti nemusí být totožné s mými.

Děkuji všem, kteří dočetli mé hodnocení až do konce, a budu se společně s vámi těšit na sezónu 1997, i na další spolupráci!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ohlédnutí za 35 lety činnosti zahrádkářů v Rapotíně

Vlastislav König

Rapotín leží 5 km severovýchodně od Šumperka v krásném údolí říček Desné a Losinky v podhůří Hrubého Jeseníku. Má kolem 3 000 obyvatel, z nichž mnozí mají možnost zaměstnání zejména v místních sklárnách, na pile, v závodě VAB na výrobu automobilových dílů, ve Výzkumném ústavu pro chov skotu, ve Velamosu Sobotín a v podnicích v Šumperku.

V roce 1996 vzpomenu členové ZO ČZS v Rapotíně na květnové výroční schůzi 35. výročí založení zahrádkářské organizace v obci. Zmínka o založení této organizace je uvedena v obecní kronice větou "Dne 16. června 1961 o 10 hodině byla v restauraci Beseda v Rapotíně u kostela čp. 130, z podnětu občanů a zahrádkářů ve spolupráci s Osvětovou besedou, jejímž předsedou byl učitel př. Jan Klímek, svolána ustavující schůze MO ČsOZ (Místní organizace Československého ovocnářského a zahrádkářského svazu). Dále podle zápisu byli členové seznámeni s posláním a úkoly svazu a s povinnostmi i právy členů. Do výboru nové organizace byli mimo jiné zvoleni i přátelé Naděžda Grulichová, František Nykl, a Jaromír Pospíšil, kteří se stali zakladateli známých květinových výstav v Rapotíně.

První výstava mečíků, růží, jirín a dalších květin se konala 28. srpna 1962, tehdy ještě ve starém kulturním domě pod názvem Výstava květin. Shlédlo ji asi 1 000 návštěvníků. V následujícím roce uspořádala organizace 6.-8. května výstavu tulipánů, 21. srpna výstavu mečíků a 25. listopadu výstavu ovoce. Diváci obdivovali nejen vystavené květy a ovoce, ale i vázy z místní sklárny, která je pro zahrádkáře vyrobila. Vstupné bývalo na výstavách do roku 1966 dobrovolné a za květy se nepropracelo. Mezi prvními vystavovateli byli př. : Prachař, Šula, Jílek, Pluhařík, Grulichová, Oldřich a Zbyšek Továrkovi a další.

Na podzim roku 1966 byla dokončena stavba nového kulturního domu, v němž se od následujícího roku konají výstavy květin a další společenské a kulturní akce. Nachází se u křižovatky hlavních silnic na Ostravu, Jeseník a Hradec Králové. Od roku 1967 byly kolekce mečíků hodnoceny, a v této soutěži pravidelně býval vítězem př. Rudolf Jílek, na dalších místech pak přátelé Prachař a Pospíšil. V 70. letech a dále se tradice rapotínských výstav již stala věhlasnou nejen v rámci okresu, ale překročila hranice Severomoravského kraje i celé Moravy. Výstavy bývaly doplňovány pravidelně kolekcemi kaktusů př. Láryše, exotického ptactva místního svazu chovatelů, rukodělnými pracemi žen a mysliveckými trofejemi. Zahradnické učiliště doplnilo dekorace okrasnými dřevinami.

Koncem roku 1979 ukončili zahrádkáři nákladem přes 70 tis. Kč opravu stodoly, která slouží jako výkupna ovoce a sklad materiálu, převážně váz a ostatního inventáře pro pořádání výstav. V následujících letech byli získáni další vystavovatelé i z blízkého okolí, kteří se věnují pěstování mečíků, tulipánů a narcisů na odborné úrovni jako například př.: Axman, Klimes, König, Odstrčil, Pochylný a Urban.

V polovině osmdesátých let poškodila arktická zima vodovod i ústřední topení v kulturním domě do té míry, že byl na tři roky vyřazen z provozu, takže výstavy se nekonal. V té době zemřeli předseda př. Šin, jednatel př. Nykl a př. Pospíšil, na jejich místa byli zvoleni př.: Černošous, König, a Matějka. Po znovuvotevení kulturního domu r. 1987 bylo obnoveno pořádání výstav mečíků z účasti špičkových pěstitelů: př. Bárty, Hudečka, Mikysky, Pernici, Rýpara a místních pěstitelů. Zde také získali vítězství novošlechtěnci PŘÍTEL NYKL, a PRADĚD přítele Rýpara své názvy.

Výstavní činnost nebyla jedinou náplní práce raportínských zahrádkářů. Při stavbě kulturního domu a opravě skladu odpracovali členové stovky hodin, uspořádali řadu odborných přednášek, zajišťovali osivo, sadbu a hnojivo pro občany, uspořádali zájezdy spojené s návštěvami výstav Flora Olomouc, na Zahradu Čech, do Nemyčevsi, na výstavu Gladirisu v Luhačovicích a Bohumíně, na výstavu kosatců v Malenovicích, do areálu v Borotíně a Halenkové, do Věže atd. Organizace také spravovala čtyři zahrádkové osady se 70 parcelami. Mimo mečíků bylo uspořádáno 18 výstav tulipánů a narcisů, řada plesů, pomlázkových a jirinkových zábav.

Je nutno se zmínit také o uzavřené družbě zahrádkářů s organizací v Novákách na Slovensku. V 70. a 80. letech se uskutčnily vzájemné návštěvy obou organizací, během nichž účastníci poznali život a práci tamních i zdejších občanů, přírodní krásy a historické památky. Bohužel po rozdělení státu, a také vlivem ztížené ekonomické situace se styk omezil jen na individuální korespondenci členů.

Závěrem je nutno poděkovat všem zahrádkářům, kteří zvládli takové množství práce. V Rapotíně se získávání obětavých členů daří. Do dalších let jim přejeme pevné zdraví a hodně radosti z úspěchů.

Speciální 26. výstava mečíků v Nemyčevsi :

Libuše Jampilková

Ve dnech 10.-11.8. 1996 uspořádala ZO ČZS Nemyčevs-Vitiněves 26. výstavu mečíků. Celkem bylo vystaveno 626 květů ve 432 odrůdách mečíků a 65 odrůdách jirín. Mečíky vystavovali př.: Domský z Ústí nad Labem, Kunst z Nového Bydžova, Vošvrda z Úli-bic, Červinka z Turnova, Koniček ze Sadské (poskytl i květy na aranžování), Jampilková z Jičína, Šulc z Mladé Boleslavi, Podoub-ský z Nemyčevse, Rýpar z Louček a Popek z Prahy.

Sešlo se mnoho kvalitních výstavních klasů, což bylo ovlivněno dostatkem vláhy po celý rok 1996. Výstavu zaranžovaly jako každoročně p. Čížková a p. Vystrčilová z Kopidla. Dále byly vystaveny jiriny p. Brzákova ze Slovice, bonsaje p. Karpaše a Hry-ze (oba z Jičína).

Český zahrádkářský svaz, základní organizace NEMYČEVES-VITINĚVES
507 Ol Slatiny, okres Jičín vás zve na

27. TRADIČNÍ SPECIÁLNÍ výstavu mečíků

ve dnech 16. - 17. srpna 1997 v sokolovně v Nemyčevsi

Speciální 26. výstava mečíků v Nemyčevsi :

Hodnocení nejlepších květů :

Nejlepší expozice : p. Jampilková, Jičín

Nejlepší bílý květ : BÍLÁ KADEŘ, pěstitel p. Popek, Praha

I. C E N A : ČERVENÝ KRÁL, pěstitel: Vl. Domský
GRAND FINALE Z. Popek
DIVINITY J. Kunst
12/5 - 1 - 93 J. Koniček
MÁJOVÝ KVĚT L. Jampilková
NŠ ŠA 22/93 L. Rýpar

II. C E N A : GAY FESTIVAL Vl. Domský
SPARTAN Z. Popek
PLZEŇ 85 J. Kunst
KING OF SPADES J. Vošvrda
DOMINANT J. Červinka
31 / 3-13-93 J. Koniček
COPPER QUEEN L. Jampilková
NŠR 491 L. Rýpar
STŘÍBRNÝ VÍTR J. Šulc
PASTEL ROUGE S. Podoubský

III. C E N A : SEA SHELL Vl. Domský
HEART BEAT Z. Popek
OSCAROV POMNÍK J. Kunst
JANA J. Vošvrda
GOLDEN YEARS J. Červinka
89 - 2 - 4 J. Koniček
HNĚDÝ AJAX L. Jampilková
ČESÍLKO L. Rýpar
NADĚJE J. Šulc
ČERVENÝ KRÁL S. Podoubský

Poznámka: vyhodnocení květů mečíků provedla odborná porota.

MOLEKULÁRNÍ METODY VE ŠLECHTĚNÍ

KVĚTIN

Navazujeme na seriál o genetice a šlechtění rostlin zajímavým příspěvkem, který publikovala Jarmila Hendrychová v časopise *Zahradnictví* 22, 1995 (3) na straně 99 - 104. Příspěvek byl redakčně zkrácen.
(připravil Ing. Pavel Talich)

Řízené změny morfologie:

Celkový vzhled rostliny, právě tak jako tvar a velikost jejích květů a dalších orgánů rovněž určují obchodní hodnoty květinové odrůdy. Geny, které utváření takovýchto charakteristik řídí, jsou velmi užitečné z hlediska výroby, ale jejich izolace a využití v molekulárním inženýrství jsou spíše dlouhodobou záležitostí. Je sice známo genetické založení mnoha morfologických znaků jako celku, nemáme však dostatek znalostí o povaze a genetické podmíněnosti dílčích dějů v jejich postupném utváření během růstu a vývoje rostliny. Morfologie květu je často určována řadou genů, jejich stanovení a chemická izolace by usnadnila žádoucí změnu tvaru květu. Mutace v květní morfologii však byly hybridizační analýzou identifikovány a genově charakterizovány jen u několika druhů okrasných rostlin - *Petunia hybrida* a *Antirrhinum majus*. Lze rozlišovat dva typy mutací: mutace, které znamenají celkovou změnu tvaru květu a mutace vyznačující se abnormálním počtem částí nebo náhradou některého orgánu jiným.

Dříve než bude možné provést řízenou manipulaci změnu tvaru květu, je nezbytné poznat klíčové momenty, které o tvaru květu během vývinu rozhodují. Barvu květu, jako víceméně chemický znak, lze totiž genovou funkcí vysvětlit poměrně snadno, tvarové zvláštnosti nikoliv. Významnou pomocí může být možnost identifikace a izolace genu odpovědného za mutantní fenotyp, molekulárně genetickou mapování chromozomů, respektive vyhledávání genů z izolované DNA.

Zvýšení trvanlivosti květů:

Pro výrobu řezaných květů je pochopitelné zvláště důležitou vlastností trvanlivost květů ve váze. Mechanismy stárnutí květů nejsou u všech rostlin stejné. U některých druhů je navozuje biosyntéza etylenu, inhibice jeho syntézy stárnutí zpomaluje. Uměle můžeme prodloužit životnost květů ve váze působením aminoethyl-oxyvinyl-glicinu (AVG) nebo účinkem stříbrných iontů, u karafiátů a petúnií například až několikanásobně. Ve velkovýrobě se používá hlavně thiosulfátu stříbrného. U řady rostlin je rychlé stárnutí květů přirozeným důsledkem opylení a oplození, jako například u orchideí. Je možné že i zde se uplat-

ňuje etylen nebo některý jeho prekurzor, jehož vznik může být opylením a následnými procesy vyvolán. Nabízí se zde možnost dosáhnout prodloužení životnosti zavedením genetické odolnosti k etylenu. U některých druhů jsou ovšem ještě rezervy v konvenční mutační genetice. Jako zábrana oplození se dobře uplatňuje buď inkompatibilita, tj. neschopnost oplození pylem téhož genotypu, nebo - z estetického hlediska nepřilíš žádoucí - sterilita prašníků, někdy také morfoloická zábrana samosprašení.

Zlepšení produktivity:

Intenzita tvorby květů je jednou z nejdůležitějších charakteristik pro pěstitele květů. Vedle vysoké produktivity se rovněž sleduje jejich odolnost k chorobám a škůdcům a také k herbicidům. Těmto požadavkům je věnována tak velká část pracovní kapacity biotechnologických laboratoří, že časem může být zájem o vlastní šlechtění odrůd s vysokými kvalitativními ukazateli zatlačen do pozadí. Pěstování rostlin je však skutečně na celém světě ohrožováno množstvím chorob způsobovaných virem, bakteriemi, houbami a hmyzími škůdci. V polních a zahradních podmínkách je třeba v zájmu ekonomické výroby bojovat také s pleveli.

Patogenům se rostliny obvykle samy brání díky funkci mnoha svých genů, které řídí tvorbu různých složek buněčných stěn, obsahových látek v cytoplasmě nebo ve vakuolách, jako například fenolů a fytoalexinů, hydrolytických enzymů, inhibitorů hmyzích či houbových proteáz a řady dalších chemických a anatomických faktorů rezistence. Rostlina však obvykle nemá obranné prostředky proti všem svým nepřítelům. Umělý způsob boje, který by zbytečně nezatěžoval prostředí chemikáliemi, by měl být co nejvíce specifický. Ukázkou takového přístupu je ochrana některých kulturních rostlin před ohrožením pozerky larev různých druhů hmyzu s využitím bakterie *Bacillus thuringiensis*. Zprvu se používalo suchých spor bakterie v práškovém nosiči (BATHURIN). V nedávné době se stal přímo bakteriální gen, který řídí syntézu insekticidní bílkoviny, delta-endotoxinu, objektem genového inženýrství. Přenesen do genetického aparátu rostliny umožňuje její vlastní obranu, zvláště u okrasných rostlin, kde nehrozí narušení chuťových vlastností, je takovýto postup zvláště vhodný. Aplikován byl např. u chryzantén napadených floridským molem.

Podobně je možné předcházet virovým chorobám. Transgenní rostlina, která umělou manipulací získala do své genetické výbavy gen řídící syntézu bílkoviny virového obalu, je jeho funkcí chráněna před namnožením viru, a tedy před rozvojem onemocnění. Plášťová bílkovina viru, vytvářená nyní samotnou rostlinou, zasahuje do jejího životního cyklu tak, že jej v napadených buňkách zbavuje patogenity.

Co se týče boje s pleveli, účinné a ekologicky bezpečné používání herbicidů je cílem šlechtění kulturních rostlin, které by byly vůči nim odolné. Genové inženýrství sleduje v tomto směru dvojí strategii: buď transformací navodit změnu bílkoviny, která je na herbicid citlivá (případně zvýšit její produkci tak aby jí byl vždy přebytek), nebo rostlině dodat gen, který by umožnil tvořit enzym chemicky herbicid zneškodňující. Příkladem prvního způsobu je dosažení rezistence ke glyfosátu (ROUNDUP), sulfonyl močovině a atrazinu. Uměle navozená dědičná odolnost k fosfinitricinu, která je založená na tvorbě acetyltransferázy

kódované genem houby *Streptomyces hygroscopicus*, je příkladem druhé cesty v řešení problému.

Některé výrobně důležité vlastnosti, jako je načasování asynchronizace kvetení, jsou řízeny fytohormony. O etylen a gibberelinech je známo, že ovlivňují květní indukci, růst poupat a rozkvětání. V tropických ovocných sadech bývá zvykem urychlovat kvetení zakuřováním (6-17 dnů se v sadu udržuje čadící oheň). Na druhé straně by v oblastech dlouhé a tuhé zimy bylo žádoucí vývoj poupat zpomalit, protože výnos závisí do značné míry na správném načasování doby květu, možnost tento proces řídit by podstatně zlepšila výsledek.

Závěr :

Období "molekulárního šlechtění" rostlin již započalo. Ovládnutím endrogenních, rostlinně vlastních genů, které se podílejí na barevnosti, stárnutí květů, habitu a podobně, budou brzy vyšlechtěny nové odrůdy trvalého významu. Velkovýrobní pěstování okrasných rostlin také velice získá zavedením nových genů odolnosti k chorobám a herbicidům tak, jako je to cílem u polních plodin. Bude však třeba více vědět o působení hormonů a dalších molekul i regulačních genů na expresi genů a na takové fenotypy, jako je tvar květu, tvar a habitus rostlin a doba květu. Lze doufat, že také u druhů, u nichž se zatím transformace a regenerace nedaří, budou tyto techniky úspěšně zvládnuty. K tomu se vyvíjí nové postupy, jako elektroporace, bombardování částicemi, použití laseru a podobně. Nejen na nizozemskou, ale celosvětovou výrobu květin to bude mít velký vliv.

*****

Miles Labrum :

Pěstování gladiolových semenek

(GLADIOLUS SEED CULTURE, Bul, NAGC, č. 206, str. 41; převzato z č. 3/96 SVET GLADIOL, str. 4 - 6 ; z angličtiny přeložil Ing. Igor Adamovič)

Semínka gladiol se pěstují celkem lehce. Prvé květy se běžně objevují ve 3. roce od jejich vysetí, ale většina vykvete už dříve, zvláště je-li pěstitelská sezona dost dlouhá, ale i v závislosti na rodičovství. Semínka z některých křížení rostou lépe, ty z křížení miniatur zásadně potřebují méně času pro vykvetení. Některá dokonce dají květ už v roce výsevu. Chce-li však dosáhnout skutečně dobré výsledky, je potřeba zajistit perfektní péči.

Připravíme si záhon s dobře propustnou půdou, na místě s celodenním sluncem. Nebude na škodu, když si dokola postavíme desky na způsob pařeniště, na které bychom mohli v případě potřeby upevnit látku na zastínění útlých rostlinek během jejich růstu. Desky rovněž mohou tvořit boční ochranu před vysušujícími větry. Je třeba použít dobrou zahradní zeminu, která obsahuje množství humusu, rašeliny, listovky nebo kompostu. Nesmíme použít půdu, v níž už v minulosti byly gladioly. Semínka vyseváme tehdy, když venkovní teplota dosahuje 21°C a více, abychom dosáhli vyšší procento klíčivosti a rychlejší růst.

Můžeme vysévat semínka očištěná od blanitých křídélek, buď neočištěná, nebo očištěná - zkušenost potvrzuje, že taková semínka vyrostou rychleji. Pokud máte citlivou pokožku, navlečte si napřed gumové rukavice, neboť při čistění semenek mezi dlaněmi by jste mohli dostat kožní vyrážku. Před výsevem namočte semínka na 4 až 6 hodin do vlažné vody. To způsobí, že semínka nabobtnají až na čtynásobek původní velikosti a budou dříve schopna klíčit, a rovněž se s nimi bude o moc lépe manipulovat při vysevání (sazení). Zasadíme je do hloubky kolem 1,5 cm; na ně dáme vrstvu ostrého písku nebo perlitu. Velmi se mi osvědčila směs písku s perlitem. Řádky by měly být od sebe vzdálené asi 13 cm, se semínky dost hustě. Celý záhon potom pokryjeme řídkým plátnem a dobře zalijeme. Plátno bude udržovat vlhkost a zabezpečí, že při dešti a zálivce se semínka nebudou vyplavovat.

Za 7 až 15 dní, někdy dříve, v závislosti na rodičovství křížení, ale zvláště na podmínkách vývoje počasí. Když špičky rostlinek začnou vyrážet z půdy, plátno opatrně odstraníme. Nesmíme dopustit, aby půda vyschla, stále musíme udržovat vysokou vlhkost (samozřejmě i propustnost je velmi důležitá, nikdy tam nesmí stát voda).

Pokud rostlinky nedosáhnou výšku asi 7 cm, kdy už bez rizika snesou sluneční zář, je potřeba je před přímým sluncem chránit - zastínovat pomocí nějaké mřížoviny nebo řídké látky či gázy (v originále je "látko na lisování sýra" - pozn. překl.) Tyto světelné filtry mají být ve výšce alespoň 1 metr nad rostlinami.

Je velmi užitečné, když pásy půdy mezi řádkami pokryjeme hliníkovou nebo černou fólií, či vhodnou mulčovací hmotou. Tato "starostlivost" nám ušetří později množství času, protože bude udržovat vlhkost, ale i rovnoměrnější teplotu půdy, rovněž bude zabránovat růstu plevelů. Mám zkušenosti, že velikost průměru narostlých hlíz bývá větší po aplikování mulčování.

Po výsevu je potřeba vše označit a nezapomenout si nakreslit řádný plán.

Velmi mírné přihnojování listovými hnojivy může být užitečné, ale nikdy nesmí být překročeny dávky, které doporučuje jejich výrobce. Nadměrné hnojení by mohlo způsobit značný rozvoj chorob, dokonce i celkové spálení jemných rostlinek. Můžeme aplikovat asi tak tři přihnojování s měsíčním odstupem.

Na podzim je potřeba dávat pozor, aby nám později mraz nezničil celoroční práci. Ve správném čase je potřeba urodit sklídit. Starostlivost o hlízy ze semenek musí být stejná jako o všechny ostatní. Já nevyhazuji žádné hlízičky, dokud nevidím z hlízy květ a neudělám pozitivní selekci.

Při selekci hledím na květy ze semenáčků velmi přísně, zda přináší něco nového v porovnání s rodičovským párem a s existujícími odrůdami. Zvážím, zda si zaslouží pojmenování a uvedení na trh. Je zapotřebí přihlídnout rovněž na dobrou zdravotní odolnost a rozmnožovací schopnosti, nejenom na formu a barvu květu.

Díky tomuto šťastnému dobrodružství, jakým je pěstování semenáčků ze semen, vás čeká velká radost. Další vzrušení vás čeká při pojmenovávání semenáčků, a byl-li váš výběr skutečně korektní, v budoucnosti se budou tisíce milovníků květů kochat jejich krásou společně s vámi. V každém případě budete mít zadostiučinění za všechnu námahu spojenou s pěstováním ze semenek.

Vzájemné ovlivňování rostlin prostřednictvím vylučovaných látek .

(František Rohlíček)

Sousední rostliny se navzájem ovlivňují působením produktů své látkové výměny, které se uvolňují jak z rostlin, tak z odumírajících rostlinných zbytků. Tyto substance, často označované jako fytoncidy vylučují v plynné podobě listy rostlin do okolního vzduchu. Působením srážek, spadanych listů, a rovněž vylučováním kořeny se však tyto látky (fytoncidy) hromadí v půdě. Jejich koncentrace pak dosahuje hodnot, které mohou pozitivně i negativně ovlivnit okolní rostliny. Je všeobecně známo negativní působení vlašského ořechu. V dosahu jeho kořenů všechny rostliny zakrňují. Podobné alelopatické působení známe i u zeleninových a kořenových druhů. Látky uvolňované z kořenů cibule brání růstu tyčkových fazolů, pelyněk zase svými listy a kořeny vylučuje látky, které negativně ovlivňují růst fenyklu. Naopak mrkev vylučuje látky, které podporují růst pórku.

Fytoncidy nejsou jedolitá skupina látek, ale naopak sloučeniny nejrůznějších látek. Látky plynně vylučované listy obsahují například etylen, hořčičné glykosidy (brukvovité rostliny) a silice, jež propůjčují většině kořeninových druhů jejich charakteristickou vůni. Pomocí kořenů se zase uvolňují org. sloučeniny obsahující například aminokyseliny, cukry a alkaloidy. Listy a kořeny rostlin jsou schopné mnohé z těchto organických sloučenin vstřebávat, a tím dochází k alelopatickému působení.

V kořenovém systému rostliny se odehrává mnoho dějů. Při nevhodném sousedství se kořeny postižené rostliny stáhnou zpět, kořenový prostor se tak zmenší. Při dobré snášenlivosti se však kořeny propletou tak, že vytvoří kompaktní celek. Někdy dochází i k nepřímému pozitivnímu nebo negativnímu působení sousedních rostlin, a to když vyloučené produkty látkové výměny pozmění mikrobiologickou rovnováhu v půdě. Na druhé straně jsou půdní organismy většinou schopné odbourávat vyloučené produkty dřívě, než dojde k ovlivnění sousedních rostlin. Proto se také někdy nedočkáme předpokládaného pozitivního působení, které od určité směsanky kultury tak očekáváme.

*****

CO DOKÁŽE KOSTNÍ MOUČKA

Neporadíme nic nového, když připomeneme, že jako hnojivo na květiny je kostní moučka pro svůj obsah fosforu na prostou jedničkou. Ještě mnohem starší, a snad právě dnes ne tak rozšířený, je poznatek, že kostní moučku používaly starší generace zahradníků především pro těžké, jílovité, studené půdy. Pro půdy písčité se naopak nehodí, protože její "horký" charakter ještě více podporuje vysychání.

TOP TEN 1996 VELKOKVĚTĚ *****

Přeložil Ivan Š a r a n

TOP TEN sestavil z hodnocení jedenácti předních vystavovatelů USA, KANADY a VELKÉ BRITÁNIE Michael WAGNER. Hodnocení se zúčastnili: Raymond CHARLEBOIS, James COX, Cliff HARTLINE, Miles LABRUM, Jim MARTIN, Harold PLETCHER, Reg-Powys LYBBE, Melvin SCHRIMPF, Don SELINGER, Arthur SMITH a Mike WAGNER.

WHITE ICE se umístil na 1. místě se šesti hlasy pro nejvyšší umístění od Hartlina, Martina, Powys-Lybbe, Schrimpfa, Selingera a Smitha. WHITE ICE byl však uveden na všech hlasovacích lístcích. LADY LUCILLE introdukovaná roku 1996 postoupila z 9. na druhé (na první ji dal Labrum), ICE CAP je třetí (na první ho umístil Charlebois), PARADE a CLARENCE'S CHOICE se dělí o čtvrté a páté místo. PARADE je špička i po 26 letech od uvedení, CLARENCE'S CHOICE má hodně zdravotních problémů. S jedním hlasem pro první místo (od M. Wagnera) je šestá NORMA J. Zřejmě je to nejlepší výstavní odrůda v poslední době. SAILOR'S DELIGHT (s jedním hlasem pro 1. místo) klesl na 7. místo. DORIS DARLING introdukovaná v roce 1996 je v roce svého uvedení osmá. DRAMA se umístila na 9. místě díky hlasům ze studených oblastí Anglie a Kanady. ANNA LEORAH končí seznam desítky nejlepších.

TOP TEN 96 výstavních kultivarů 1996 *****

	O d r ů d a :	Třída:	Rok uvedení:	Šlechtitel:	Počet bodů:
1.	WHITE ICE	300	87	Jones	86
2.	LADY LUCILLE	345	96	Martin	64
3.	ICE CAP	400	81	Carnefix	63
4.-5.	PARADE	535	70	Larus	50
4.-5.	CLARENCE'S CHOICE	435	93	Brasher	50
6.	NORMA J.	343	95	Gruber	44
7.	SAILOR'S DELIGHT	445	93	Bates	34
8.	DORIS DARLING	441	96	Hartline	21
9.	DRAMA	453	80	Mac Kenzie	16
10.	ANNA LEORAH	445	91	Sprinkle	15

"TOP TEN" - 10 nejlepších
introdukcí za období 1992 - 1996
*****

Přeložil Ivan Š a r a n

Nejlépe se umístila LADY LUCILLE s hlasy pro 1. místo od Schrimpfa, Labruma a Powys - Lybbe. CLARENCE'S CHOICE je druhá (na 1. místo ji dali Selinger, Smith, Charlebois), NORMA J. s jedním hlasem pro 1. místo od M. Wagnera je třetí, SAILOR'S DELIGHT s hlasy pro 1. místo od Pletchera a Coxa je čtvrtý. Nová DORIS DARLING je pátá (s hlasy pro 1. místo od Martina a Harlina). LAVANDER MASTERPIECE klesl ze 3. místa na šesté. ANTIQUE ROSE je sedmá. GOLDEN MELODY je osmá, nová v TOP TEN je VANILLA SWIRL na devátém místě, a MICHAEL B. končí seznam na desátém místě.

TOP TEN 96 introdukcí 1992-1996
*****

O d r ů d a :	Třída:	Rok uvedeni:	Šlechtitel:	Počet bodů:	
1.	LADY LUCILLE	345	86	Martin	81
2.	CLARENCE'S CHOICE	434	93	Brasher	65
3.	NORMA J.	343	95	Gruber	62
4.	SAILOR'S DELIGHT	445	93	Bate	47
5.	DORIS DARLING	441	96	Hartline	36
6.	LAVANDER MASTERPIECE	475	94	Hartline	29
7.	ANTIQUÉ ROSE	366	93	Martin	24
8.	GOLDEN MELODY	314	92	Mac Kenzie	23
9.	VANILLA SWIRL	441	93	Hartline	20
10.	MICHAEL B.	478	95	Bates	19

"KVĚTY"

Výstava v Lysé nad Labem
21. - 24 srpna 1997

Bližší informace : Jaroslav Koniček - LUKON GLADS
v příštím 101. čísle ZPRAVODAJE

TOP TEN 1996
MINIATURY, MALOKVĚTĚ

*****

Přeložil Ivan Š a r a n

Vítězem boje o čelo TOP TEN miniatur se stal BLACK LASH s hlasy pro 1. místo od Martina a Charleboise. CAROL LEE (na 1. místo jí dal Wagner a Selinger) se dělí o 2. a 3. místo s kultivarem SHAWNA (1. místo od Coxe. Nový v seznamu je krásný CREME DE MINT na čtvrtém místě. HILLSTAR je pátá a TRACY šestá BRENDA JO je sedmá. Osmý DAVES MEMORY (první u Harlina). ROSE ELF a NICHOLAS se dělí o konec pořadí.

TOP TEN 96 miniatury
*****

O d r ů d a :	Třída:	Rok uvedeni:	Šlechtitel:	Počet bodů:	
1.	BLACK LASH	268	76	Frederick	52
2.-3.	CAROL LEE	135	91	Selinger	51
2.-3.	SHAWNA	156	91	Cox	51
4.	CREME DE MINT	202	93	Everson	25
5.	HILLSTAR	213	95	Kochevar	24
6.	TRACY	247	84	Kochevar	20
7.	BRENDA JO	247	94	Allerman	19
8.	DAVES MEMORY	258	84	Verinš	17
9.	PINK ELF	243	70	Wagner	14
10.-11.	ROSE ELF	263	91	Mac Kenzie	13
10.-11.	NICHOLAS	277	90	Frederick	13

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hodnotitelé určili i tři nejlepší introdukce roku 1996. Nejlepší byla PINK PHANTOM se třemi hlasy. Po jedním hlasu dostali: PINK CHARMER, ICE QUEEN, BELL TOWER, DYNASTIE, ALEX HALL, ELEGANCE, MADISON AVE, KING COURT a CARESS.

Přenos viroz při řezu (stříhání) mečiků

Gary WILFERT, GULF COAST RESEARCH CENTER
(Podle otázek a odpovědí v NAGC Bulletinu č 208, str. 32-33)

Přeložil Ivan Š a r a n

Otázky : Je možné přenést virozu z rostliny na rostlinu řezáním naté při sklizni hlíz ?

Je nutná dezinfekce nástrojů (nože, nůžky, nůž a pod.) ?

Je lepší odstranit listy ukroucením nebo řezem ?

Je nějaká možnost, aby se viroza přenesla až do brutu, když je spojení s hlízou slabé ?

Odpovídá GARRY WILFERT :

Obecně u mečiků je mechanický přenos viroz velmi nepravděpodobný. Při řezu (stříhu) dochází v místě řezu k hromadnému porušení buněk rostliny, které odumírají dřív, než mohou přenést virus do cévního systému rostliny. Další fakt je, že většina viroz se přenáší z listů do hlíz velmi pomalu. Tím je možné si vysvětlit skutečnost, že virozni rostliny mohou mít bezvirozni brut, což značí že viroza ještě z listů do brutu nepronikla. Všeobecně platí, že pokud máte virozni rostlinu, je lepší ji vytrhnout a zničit (pálením - poznámka překladatele). Přenos viroz z listů až na brut je tedy možný, o čemž svědčí virozni rostliny vyrostlé z již infikovaného brutu. Naopak možnost přenosu viroz prostřednictvím semen nebyla nikdy prokázána. Ke způsobu oddělení hlízy od listů jen tolik : je lepší listy odstranit zahradnickými nůžkami, popřípadě nožem. Nedochází tak k porušení a poškození krycích šupin na hlíze, a tak je zachována ochranná vrstva po celou dobu skladování. Hlízy s poškozenými šupinami jsou náchylnější k vysychání. Dezinfekce nástrojů lihem při řezání listů je zbytečná a zdržující práce.

*****

V čísle 99 našeho ZPRAVODAJE jsme v článku o výstavě květin v HODONICÍCH omylem uvedli, že jí navštívilo 80 diváků. Výstavu navštívilo uctihodných 800 návštěvníků. Tímto chybou napravujeme a organizátorům přejeme ještě více spokojených diváků, třeba i magickou tisícovku.

Přehled veletrhů a výstav v roce 1997:

Volný čas :

6. - 9.2. Praha, Veletržní palác RELAX
23. - 26.3. Brno, Výstaviště RELAXA

Zahradnictví:

13. - 15.3. Praha, Kongres centrum FLORA
20. - 23.3. Lysá nad Labem ZEMĚDĚLEC
3. - 6.4. Praha, Závodiště Chuchle ZAHRADA-Můj svět
4. - 7.4. Ostrava, Černá louka KVĚTY NA ČERNÉ LOUCE
9. - 12.4. Trenčín ZAHRADKÁŘ-Florea
10. - 13.4. Litoměřice TRŽNICE ZAHRADY ČECH
15. - 20.4. Bratislava EXPOFLORA
23. - 26.4. Nitra GARDENIA
23. - 27.4. Olomouc FLORA OLMOUC
24. - 26.4. Hradec Králové KUTIL A ZAHRADKÁŘ
30.4.- 4.5. Bratislava FLORA BRATISLAVA
21. - 23.5. Ostrava, PKS Vítkovice ZAHRADA, POLE A LES
14. - 21.8. Nitra AGROKOMPLEX
21. - 24.8. Lysá nad Labem KVĚTY (výstava ČZS)
28.8.- 4.9. České Budějovice ZEMĚ ŽIVITELKA
25. - 27.9. Ostrava, Černá louka ZLATÝ PODZIM
16. - 19.10. Olomouc HORTIKOMPLEX
23. - 26.10. Lysá nad Labem ZEMĚDĚLEC

Hoby (zahrada)

28. - 1.6. České Budějovice HOBBY

Výstavy v zahraničí:

1.7.- 26.1. INTERNATIONALE GRÜNE WOCHÉ
31.1.- 2.2. IPM Essen
8. - 16.2. GARTEN HAMBURG
26.2.- 2.3. GARTEN MÜNCHEN
19. - 23.3. GARTEN Stuttgart
16. - 17.8. IFLO Essen
6. - 9.9. FLOWERS/PETS Moskva
19. - 21.9. FLORMART-FLOORTECNICA Padova
28. - 30.9. DIE GARTEN AUSTRIA Vídeň
2. - 7.10. POLARGA, ZAHRADNICKÁ VÝSTAVA Poznaň

Účast na 40. ročníku Concorso dell' Iris ve Florencii, aneb

"Obrázky z Florencie" ; Ing. Zdeněk Seidl

převzato ze Zpravodaje IRIS č. 38 (1/97)

V roce 1996 se nám konečně podařilo uskutečnit cestu do kosatcové Florencie, na zahradu Giardino dell' Iris, která patří Italské kosatcové společnosti. Cesta měla několik cílů: samozřejmě prohlédnout si vysázené kosatce, zjistit kdo vyhrál v jubilejním ročníku hodnocení a projednat s domácí Italskou kosatcovou společností a s hosty z evropských národních a regionálních společností, kterým směrem dál půjde Evropská irisová společnost.

Zahrada leží mezi Piazzalle de Michelangelo a mezinárodním kempingem na svahu nad řekou Arno. Po detailní přípravě na cestu jsme věděli, kterým výjezdem z dálnice se dostaneme přímo ke kempu, takže příjezd byl velmi jednoduchý. Při vjezdu do ulic města byl pro mne překvapením ne zrovna nejlepší stav budov lemující ulice. Možná je to dáno tím, že Florencie je plná starých domů, takže náklady na jejich provoz a údržbu musí být obrovské. Snad k tomu trochu přispívá též italská mentalita. Historické jádro města však je v dobrém stavu a je zde vidět, že se o památky permanentně starají. Po celou dobu pobytu jsme bydleli v kempu ve stínu starých oliv. Několik metrů od stanu kvetly kosatce za plotem, průhledem mezi stromy jsme mohli sledovat práci komisářů soutěže.

Rovněž stav zahrady byl obdobný jako stav města - úměrný velikosti prostředků a možnostem Italské kosatcové společnosti, ale s celkově dobrým dojmem. Po dobu kvetení kosatců je zahrada otevřená pro veřejnost. Vstupné se nevybírá. U vchodu nás uvítal záhon osázený vítěznými kultivary z jednotlivých ročníků. Další výsadba je pak uspořádána tak, že jsou spolu vysázeny kultivary přihlášené do jednotlivých soutěžních ročníků. Byli jsme hrdí na to, že jsme v zahradě našli "známé". Viděli tu jsme kvést LIBONA a PEGASE, kultivary pana Šmída, které v zahradě patřily při porovnání s konkurencí z 80-tých let mezi nejzdravější. Není proto divu, že LIBON v r. 1985 vyhrál. Na dalších záhonech byly kosatce vyšlechtěné Dr. Blažkem, mezi nejhezčí patřila meruňková amoena. V nejnovějších výsadbách jsme našli několik barevně zajímavých kosatců Ing. Adamoviče s mimořádně bohatou krajkou. Škoda, že tyto kosatce nemají lepší větvení a větší počet puků. Pro obrovský počet vysázených odrůd (odhadem cca 4 tisíce kultivarů) zde nelze vyjmenovat všechny významné kosatce světového sortimentu. Pokusím se uvést alespoň několik zajímavých kultivarů, které mne zaujaly.

Ve "starších" výsadbách to byl nádherný bikolor **HARVEST KING** (Schreiner), meruňková amoena **MAGHARE** (Blyth) a můj favorit posledních 3 let **CONJURATION** (Byers). Mezi loňskými finalisty bylo vidět kvést vítěze **IKAR** (Wolfovič), fialovou amoenu se světlým lemem, která má všechny přednosti zahradního kosatce kromě krásy. Nádherný byl **GOLDKIST** (P.Black) bílý kosatec se zlatým jicnem a jemnými fialovými žilkami v haftech, atraktivní zvlněná modrá amoena **SIERRA GRANDE** (Schreiner), klasická modrá plikáta **CLASSIC LOOK** (schreiner), červenofialový self s červenými kartá-

čky **O.K. CORAL** (P.Black), oranžový **HAZEL** (Hatchcock). U jednoho z italských kosatců pod číslem mi chybí jméno šlechtitele. Tento kosatec měl krémový vrch, flaring spodek byla fialová lumnáto-plikáta. Australané byli zastoupeni nádherným bikolorem **MYSTIC RITES** (blyth) s oranžové lososovým dómem a syté fialovými faly s páleně červeným kartáčkem, žlutooranžovým zvlněným selfem s červenými kartáčky **FIRST MOVEMENT** a atraktivní tríslové žlutou, brokátovou amoenu **AFFAIRE** (Blyth).

Ve výsadbě pro hodnocení v roce 1997 byly soutěžní exponáty pouze s číselným kódem, tato výsadba je velice početná, což je garancí velké konkurence v příštím ročníku soutěže. Kvetoucí rostliny naznačovaly jejich vysokou kvalitu. Uvedu jen několik popisů. Ve výsadbě je několik kvalitních reversních amoen, které navazují na již klasický **IN REVERSE**. Mezi selfy bylo vidět hezký růžák, oranžák, sv. modrolila (vylepšená **MARY FRANCES** v moderních šatech), jakož i čistě modrý self bez fialového nádechu se širokými faly (snad Schreinerova škola). Pozornost poutal žlutý kosatec s velkými, bílým oknem na falech, se silným zvlněným a červenými kartáčky. Mezi kosatci byla fialová verze **BATIKU**, obdoba **BROADWAY** s velkými květy. Nechyběly nádherné amoeny, jaké dokáže jen Blyth - v okrovém provedení, jakož i čokoládově-meruňkovém, další byla žlutá s červeným kartáčkem. Velmi jemný kosatec možná pocházel od Keitha Keppela - vrch bílý, spodek sv. modrý lem na bílé, oranžový kartáček - skvost ! Pro ty, kdo mají rádi vyzývavé barvy ještě uvedu dva: žlutý vrch, fialový spodek s okrovým lemem, flaring, silně zvlněný a další: bílý vrch, spodek tm. modrofialový s pravidelným bílým půlkruhem o poloměru 2 cm kolem sv. žlutého kartáčku. Na záhonech s BB patřil mezi nejzajímavější pálené vinový s červenými kartáčky. Rok 1998 zatím nakvítal velice málo, zajímavý byl kouřový tríslové-oranžový kosatec s precízní fialovou kresbou na haftech, majestátná, tmavě kaštanová variegáta a několik růžových plikát. Nechyběly oblíbené barevné typy - modré amoeny areversní amoeny, modrá plikáta, růžové a oranžové selfy v paletě odstínů. Z vícebarevných je nutno ještě uvést fialovou lumnátu s krémovým vrchem a bikolor s růžovým vrchem a bledě fialovým spodkem. Jeden z nejlepších kosatců na zahradě byl výrazně zlepšený **EDITH WOLFORD** se syté citronové žlutým vrchem a čistým, tmavě modrým zvlněným spodkem.

Nyní k hodnocení, které probíhalo 16. a 17. 5. 1996. Hodnoceno bylo celkem 79 rostlin. Systém hodnocení je založený na bodování všech soutěžních kultivarů každým soudcem podle tabulky (Je uvedena v 37. čísle IRISu. V tomto čísle jsme uvedli celkové výsledky. Víme, že zvítězil Schreinerův bikolor **CELEBRATION SONG**.

Dne 16. a 17. 1996 byl uspořádán Italskou kosatcovou společností pro všechny členy hodnotiči komise a zahraniční hosty společný oběd, kterého se zúčastnili za domácí Itálii Margarity Longo, Maria Carla Monaco, Lorena March, Anna Barbetti a Sergio Orsi, za britskou **BIS Cy Barlett**, za náš klub **E.I.S. Milan Blažek** a **Zdeněk Seidl** (zástupci České republiky), Jerzy Wozniak (Polsko, Anton Mego (Slovensko), za ruskou kosatcovou společnost Sergeje Loktev a Ljudmila Rozanova, Francií zastupovala Anna Maria Brunel a Německo manželé Gisela a Wolfgang Danthe. Tito přítomní zástupci zastupovali 8 evropských států. Během oběda proběhla rekapitulace všeho, co souvisí s ustavením EIS a byla přednesena stanoviska zástupců národních (v našem případě společnosti regionální) k tomu, jak dále. Z podtextu vyplývalo přání, aby centrum EIS bylo ve Florencii. Zástupci Italské společnosti s tím

souhlasili. Na základě přímého faxového kontaktu budou ve Florencii shromažďovány informace z národních a regionálních společností. Třikrát za rok budou z Florencie formou oběžníků tyto informace předány všem, kdo se k myšlence EIS připojili. Nedošlo však k žádné institucionální nebo ustavení nějakého společného sekretariátu. Důvodů je mnoho: 1. taková činnost by musela být nějak financována, 2. velké a tradiční společnosti jako je britská, francouzská nebo německá nepocitují potřebu podřizovat se nějakému vyššímu evropskému orgánu, 3. snad je to i nedůvěra k neznámým středo- a východoevropským skupinám, které ještě nejsou pro západní společnosti zatím příliš čitelné, 4. chybí zde osobnost, která by jednak svou přirozenou autoritou tyto národní společnosti integrovala, ale současně by byla ochotna obětovat kus své osobní svobody pro zájmy integrovaných partnerů (ti, kteří by připadali v úvahu nesplňují jen první nebo druhou část připomínek).

Dohodnutou spoluprací můžeme považovat za první krok činnosti EIS. Charakter European Iris Society můžeme definovat jako volnou konfederaci národních a regionálních společností se sídlem ve Florencii, se společným setkáním všech zástupců jednou za rok při mezinárodní soutěži kosatců. Během roku by měla Italská kosatcová společnost zajišťovat pro všechny partnery národní a regionální společnosti v Evropě informační servis. Jednáním jazykem je angličtina.

Poslední společnou akcí, které jsme se zúčastnili, byla návštěva statku p. Innocentiho, který je majitelem kosatcové firmy. Tato společenská akce byla rovněž výročním setkáním členů Italské kosatcové společnosti. V hlubokém údolí pod kopcem, na kterém stál statek majitele firmy, jsme viděli v půkruhu pole osázené na velké ploše kosatci. Jednotlivé druhy byly vysázeny v řadách od sebe tak daleko, aby bylo možno plochu mezi nimi kultivovat traktorem. Půda byla velmi kamenitá. Rostliny v řadách byly ošetřovány chemicky. Viděli jsme bohatý sortiment zahrnující odrůdy různého stáří, které byly vybírány určitě hlavně podle růstových vlastností stovových vlastností. Ze skladby sortimentu však bylo vidět, že se firma snaží sledovat vývoj moderních kosatců a množit to nejlepší. Tuto firmu nelze nálepkovat ani slovem "novinkáři", ani slovem "staromilové".

Pátek byl pro nás volný den, kdy jsme si důkladně prohlédli město Florencii se všemi chrámy a paláci. Sobotu jsme pak strávili cestováním domů.

Poznámka redakce: Klub E I S (Klub Evropské irisové společnosti) vznikl při příležitosti výstavy kosatců v Nitře v minulém roce z popudu iniciativní pracovní skupinky kosatců z Polska, Čech a Slovenska, která si vytkla za cíl založit regionální klub kosatců, který by sdružoval milovníky kosatců z výše uvedených zemí. Návrh statutu Klubu EIS vypracoval pracovní tým ve složení: Ing. Seidl (ČR), Wozniak (Polsko) a Ing. Muška (SR). Na mezinárodní úrovni Klub EIS zastupuje Dr. Blažek, známý šlechtitel kosatců z České republiky!

Mezinárodní hodnocení kosatců ve Florencii 1996

RNDr. Milan Blažek (převzato za Zpravodaje IRIS č. 37)

VYSOKÉ KOSATCE

1. cena - zlatá medaile (Gold Florin) turistické organizace :
CELEBRATION SONG (Schreiner, USA)
2. cena - pohár Toskánské oblasti :
MESCALERO CHIEF (Jim Hedgecock, USA)
3. cena - stříbrná plaketa průmyslové organizace :
COALPYN (Leslie Donnell, Austrálie)
4. cena - stříbrná medaile Italské irisové společnosti :
LA SERENISSIMA (Nora Scopes, Velká Británie)
5. cena - čestné uznání :
BUONGIORNO APRILE (Valeria Romoli, Itálie)
6. cena - čestné uznání :
ELEGANT IMPRESSION (Schreiner, USA)
7. cena - čestné uznání :
KEN'S CHOICE (Leslie Donnell, Austrálie)
8. cena - čestné uznání :
DOWN UNDER (Nora Scopes, Velká Británie)
9. cena - čestné uznání :
OMINOUS STRANGER (Sterling Innerst, USA)
10. cena - čestné uznání :
VIOLET DAWNSON (Dave Niswonger, USA)

Mezinárodní hodnocení kosatců ve Florencii 1996

RNDr. Milan Blažek (převzato ze Zpravodaje IRIS č. 37)

SPECIÁLNÍ CENY :

- Stříbrná plaketa města Florencie pro nejlepší červenou odrůdu :
NEW CENTURION (Schreiner, USA)
- Pohár obchodní komory pro nejlepší komerční odrůdu :
CELEBRATION SONG (Schreiner, USA)
- Pohár přátel květin pro nejlepší odrůdu italského šlechtění :
BUONGIORNO APRILE (Valeria Romoli, Itálie)
- Pohár Louisy Branch pro odrůdu s nejlepším větvením :
RASBERRY SPLENDOR (Dave Niswonger, USA)
- Pohár Florentského zahradního klubu pro odrůdu s nejoriginálnější barvou :
OMINOUS STRANGER (Sterling Innerst, USA)
- Pohár Perudžského zahradního klubu pro odrůdu s nejlepší vůní :

KAREN MEREE (Leslie Donnell, USA)
stříbrná plaketa Rory a Luciana Bausiových pro nejlepší syté
modrou odrůdu:

semenáč skupiny Border Bearded č. U.25.1 (Graeme Grovenor
z Austrálie)

Piাড়ský pohár pro nejlepší rannou odrůdu:

VERDE LUNA (Valeria Romolli, Itálie)

Cena Arezského zahradního klubu (Chiméra) pro nejlepší pozdní
odrůdu :

ELEGANT IMPRESSION (Schreiner, USA)

Pohár zahrady Colloidi pro nejlepší odrůdu skup. Border Bearded:
ON WINGS (Beryl James, Austrálie)

Cena Florentské spořitelny pro italského šlechtitele, jehož ko-
satec se umístil mezi pěti nejvyššími místy :

Valeria Romolli, Itálie

Cena Florentské spořitelny pro neitalského šlechtitele, jehož
kosatec se umístil mezi pěti nejvyššími místy :

Nora Scope, Velká Británie

*****

Výroční členská schůze

V O T R O K O V I C Í C H

V sobotu 8. března 1997 se uskuteční v OTROKOVICÍCH
výroční členská schůze ZSO ČZS G L A D I R I S ve Sta-
vebním učilišti Otrokovice (na Bahňáku) u štěrkáče .

Schůze proběhne dopoledne cca od 9.30 do 12 hodin !
Výborová schůze se uskuteční ráno před členskou schůzí
od 8.00 do 9.00 hodin.

V pátek 7. března od 18.00 večer předpokládáme obvyklé
setkání spojené s promítáním diapozitivů a videa. Tento-
krát to budou záběry nejnovějších odrůd orientálních li-
lií z jarní návštěvy Holandska od př. Jardy Konička. Do-
vezené diapozitivy jsou vítány.

Výbor Z S O zve srdečně všechny členy GLADIRISU !

Organizační záležitosti :

V sále kde proběhne členská schůze bude od rána otevřen
bufet, po schůzi je zajištěno 30 obědů přímo v sále. Pro-
síme, pošlete mi závazné přihlášky na obědy, pokud bude
objednávek více mohou se obědy dodatečně, nejpozději v so-
botu ráno doobjednat.

Závazné objednávky na noclehy a obědy zašlete nejpozdě-
ji do konce února na adresu :

FRANTIŠEK OCELÍK, Dobrovského 650, 765 02 OTROKOVICE

R o z h o v o r se sourozenci Schreinerovými

z angličtiny přeložil Ing. L. Muška

(Převzato z č. 1/1996 GLADIOLA SLOVAKIA KLUBU)

American Iris Society oslavovalo v lednu 1995 výz-
namné 75. výročí svého založení. Ustavující schůze se uskuteč-
nila v Botanické zahradě v New Yorku. Při příležitosti těchto
oslav byli osloveni pěstitelé a šlechtitelé kosatců v USA sou-
rozenci Schreinerovi, aby se vyjádřili k některým otázkám šlech-
tění kosatců za posledních 25 roků.

Otázka: Vyskytl se za posledních 25 let nějaký faktor, který by
přinesl významnou změnu a signifikantní přelom ve šle-
chtění kosatců ?

BOB : Podle mne ne. Kosatce byly pěstovány milovníky těchto
květů a progres byl pomalý a rovnoměrný.

DAVE : Za posledních 25 let se neobjevil ideální vzor. Signifi-
kantní přelomový klon není ani při šlechtění nevyhnu-
telný. I menší progresivní přínosy jsou ceněné. Nemys-
lím si, že jsme mohli postřehnout takové "přelomové"
kosatce jako byl WHOLE CLOTH - Cook a SNOW FLURRY - Re-
es 1939.

RAY : Nemyslím si, že by se vyskytl nějaký "přelomový" iris
nebo nějaký "extra" iris určité linie. NAVY STRUT-Schrei-
ner's 72 byl jedním ze vzorů pro zřasení v tmavých kul-
tivarech. Od něho jsme odvozovali nové formy. NAVY STRUT
"dodal krev" pro TITAN'S GLORY-Schreiner's 81, MASTER
TOUCH-Schreiner's 80 a SILVERADO-Schreiner's 87, které
získaly DM.

Otázka: Jakou změnu jste postřehli ve vývoji tvaru za poslední
roky ?

BOB : Tvar se odvíjel od botanických druhů. Křížení se oriento-
valo na získání určitých tvarových znaků.

DAVE : Zdá se, že tvary došly do plnějších květů s dobrou sub-
stancí a dobrým zřasením. Gus (Schreiner) se pokoušel kří-
žit ROCCOCO (Schreiner's 60) s našimi tmavými liniemi, aby
dostal silně zřaseně s dobrou substancí.

RAY : Objevilo se vícero zřasených kultivarů, s větším počtem
puků a květů s dobrou substancí a odolností vůči klimati-
ckým podmínkám. To se projevilo i na našich tmavých a mod-
rých liniích. My jsme však pracovali v těchto intencích na
celé barevné škále.

DAVE : Objevilo se též vícero "SPACE AGE" s "horns" a "flaunces"
s prodlouženými kartáčky a se "sklopeným" dómem, jako to vi-
díme u japonských irisů. Řekl bych, že Schreinerovi jsou

více méně konzervativní, upřednostují tradiční barvy, symetrii a estetický projev květu.

Otázka: Jaké barvy a jaké prvky se vyvíjely v posledních letech?

BOB : Celé spektrum vyselektovaných a rozšířených variet bylo vylepšeno v různých variacích.

DAVE : Objevily se nové prvky různých barevných kombinací jako například: modré kartáčky na červených irisech modré kartáčky na pinkových. Na tom pracovala Melba Hamblenová. Jako vzor tohoto vývoje může být BATIK-Ensminger'85.

RAY : Lumináty prošly dlouhým vývojem. Jako klasický příklad tohoto snažení jsou Keppelovi lumináty SPIRIT WORLD - 94 a MIND READER - 94. Myslím si, že barevnost dosáhla vyšší kvalitu v čistotě a svítivosti. Dost se dosáhlo i na barevnou variabilitu irisů s lemem a obrubou.

SOUČASNOST :

Otázka: Co považujete za rozhodující v křížení kosatců v současnosti ?

BOB : Myslím si, že dvě věci: zlepšit adaptabilitu kosatců k různým klimatickým podmínkám a využít barevnou banku, kterou mají kosatce danou geneticky.

DAVE : Naše snažení by mělo směřovat k takovému šlechtění, jehož výsledkem by byla odolnost vůči chorobám, perfektní růst rostliny a bohaté květenství. Myslím si, že proto je STEPPING OUT - Schreiner' 64 stále velmi populární i dodnes.

RAY : Křížíme tak, abychom dosáhli odolnosti vůči chorobám, větší násadu puků a květů, vitalitu, remontnost a nové kreace v barevné škále.

Otázka: Na kterých barevných prvcích pracujete v oblasti barevnosti a tvarové struktury ?

BOB : Tvarová struktura, barva a habitus rostliny by měly kosatce vylepšovat už ve fázi semenáčků. Jejich individuální prvky nabízejí stimulaci směrem k variabilitě a ke zdokonalování vlastností.

DAVE : Nezanechali jsme práci na červených kosatcích. Stále pracujeme na těchto liniích. Pracujeme na irisích s lemem, CC 785-B, na líně HONKY TONKY BLUES, CC 77-1. Je to nádherný semenáč. RIPPLING RIVER - Schreiner's 95 je nádherný, zřásený "modrák".

RAY : V podstatě pracujeme na celém spektru problematiky šlechtění. Chceme dosáhnout nové světlé kartáčky v různých barvách, varianty v plikátách, světlejší "pinkáče" a "oranžáky", tmavší "černé" s různými barevnými kartáčky a různé barevnými kombinacemi. Možnosti jsou nekonečné.

BUDOUCNOST :

Otázka: Jaké barevné kreace můžeme očekávat v budoucnosti ?

BOB : Barevnost je předmětem celé řady řešení na vědecké bázi výzkumu pigmentace, jako například Analýzy irisových pigmentů, - od Dr. Paula Werchmeistra, V této sféře je množství problematiky ke studiu.

DAVE : Jsou zde nekonečné možnosti jako například: Keppelův SPIRIT WORLD a MIND READER, kde jsou celkem nové prvky, dosud těžko představitelné.

RAY : Někdy si myslíme, že nové barevné kombinace jsou vyčerpány, ale semenáče kvetou a mnohé Vás uchvátí... to je stálý vývoj.

Otázka: Které prvky mohou dramaticky přispět k vývoji v budoucích letech ?

DAVE : Mohou to být náznaky prvků jako jsou u HONKY TONKY -BLUES -Schreiner's - 88 u reverzní amoeny IN REVERSE - Gatty 93, ADVENTURE '92 a GYPSY WOMAN .- Schreiner's 85. Myslím si, že vývoj bude pokračovat jako dosud, bez dramatických zvratů.

Otázka: Je možné pro budoucnost počítat s potencionálními změnami v souvislosti s diploidy a tetraploidy ?

DAVE : Historie TB kosatců se psala za posledních 75 let v režii tetraploidů, je možné, že jak předpokládal náš otec, budou ještě přenesené genetické vlohy z botanických druhů. Je možné, že i běžné modré kartáčky u SDB se dostanou do krve TB.

Otázka: Jsou nějaké běžné překážky, které by ovlivnily šlechtění v budoucnosti ?

BOB : Jak to vidím já, překážky nejsou. Je potřebná soustavná práce a studium irisů. Publikace GARDEN IRISES od L. F. Randolpha, kterou vydala AIS obsahuje obrovské množství materiálu na soustavné studium.

DAVE : Řekl bych, že možnosti, ne překážky - ve využití výzkumu a genetického inženýrství jsou obrovské rezervy. Pokud u kosatců chybí gen pro červenou barvu, správnou technologií by se mohlo dosáhnout podobných výsledků jako u gladiolu. My opylujeme ručně, zdědili jsme to po našich předcích, ale technologie křížení se může změnit, a to přinese sebou i nové možnosti.

RAY : Určitě ne překážky, ale nekonečné možnosti. Myslím si, že na irisích se udělalo množství práce, ale více nás ještě čeká, máme se na co těšit.

*****

